

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Kiadó- és lap tulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 2 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel

Dr. Konez, dr. Bände stb.

Tagadhatatlan, hogy dr. Bände Zoltán és dr. Konez Mihály urak akciója a rendszeres felolvasásokat illetőleg csak elismerést és hálát követel mindazok részéről, kik Csongrád közművelődési viszonyaival jogosan és méltán megelégedve nincsenek. Es ezzel elismerjük azt is, hogy okos, dicséretes dolog a rendszeres, közhasznú ismeretekkel fűszerezett hetenkénti felolvasások. Hetenkénti mondjuk, nem kéthetenkénti, mert ez kevés, időközben nagyon lelohad az érdeklődés stb. Hanem aztán azok a felolvasások ne legyenek belletrisztikus ürességek, melyek mellett elalszik a hallgató, ne legyenek elvont fogalmakat boncolgató üres filozófiai témák, legyenek azok praktikus és azért mégis kellemesen szórakoztató, igazán közhasznú dolgok. Amolyan Szabad Lyceum léle rendszeresített előadások, melyek nem alszanak el oly könnyen előadó és hallgató híján.

Mindezt azonban csak bevezetésül mondjuk, mert, mint látható

mi elismerjük ugyan fenti felolvasások hasznos voltát s azt csekély erőnkől támogatjuk is, — de a fő, és feltétlenül szükséges kulturmissió az volna, hogy az emberek elemi ismereteit bővítsük elsősorban is. Ne felejtjük el, hogy Csongrád felnőtt lakosságának körülbelül 26 százaléka írni-olvasni nem tud, ne felejtjük el, hogy a csongrádi tanköteles ifjuság 30 százaléka nem ismeri az iskolát belül! Ez pedig igen nagy baj! Tudvalevő, hogy ezekből az analfabétákból igen sok gyilkos és gyújtogató, vagy legjobb esetben is a kultur-Magyarországra nézve teljesen értéktelen egyedek kerülnek ki. Ez volna az első, mit szánalni kellene. Ha a közigazgatás a maga rákfenés tehetetlenségében itt segíteni nem tud, vagy nem akar, tessék társadalmi uton megmozgatni mindent, hogy a felnőtt analfabéták írni tanuljanak, s az iskolakötelesek az iskolába járjanak. Külföldön sem biznak mindent a hatóságokra, ott a társadalom is kivészi a maga részét abból a szent kötelességből, mely elvégre is csak a társadalomnak van közvetlen

hasznára. Mert okos, felvilágosult tetteinek következményeivel számolni és azt mérlegelni tudó cseleddel, napszámossal, kocsissal, vévővel, klienssel stb. csak könnyebb, kellemesebb és veszélytelenebb a megérttetés, mint bigott számolni, olvasni nem tudó s legalábbi elemi műveltség híján fizikai fellobbanásait mérsékelni nem tudó, egyszóval állat emberrel?

Hisz Anglia és Németország nagysága és hatalma is csak az államot alkotó egyes egyedek intelligenciáján és ezzel kapcsolatban józanságán alapul. Anglia minden hatalma és gazdagsága semmit sem érne, ha nem volna népe intelligens, mely azt megszerezni és azzal bánni tud.

Minden irányu körültekintés tehát logice oda vezet, hogy a népet, a köznépet kell elsősorban is kiránítani a maga konzervatív eszmekörén túl kimenni nem akaró tudatlanságából.

A napokban épen alkalmas volt meggyőződni egy jóképű csongrádi polgár konzervatív gondolkozásáról ezt illetőleg. Az öreg bácsi sem írni, sém olvasni nem,

Ágyu dörgés és diszlövés hallatszott ki-
yülről s megszólaltak a harangok az egész magyar hazában.

A koronázás emlékére pénzt verettek, melynek egyik oldalára Ferenc József, a másik oldalára Erzsébet arcképe volt nyomva. A királyné képe alatt a következő szavak állottak: „a boldogság csillaga ragyogjon élte fölött!”

Régi magyar szokás, hogy a koronázás napján a királynak is, a királynénak is 50000 aranyat adnak nemzeti ajándékkul. Ez a pénz most ezüst szekrényekben volt elhelyezve, melyek értékes műbeccsel bírtak. Ferenc József szekrényén a történelem legjelesebb magyar királyainak arcképe volt bevésve. Erzsébet, Adelhaida, Mária és Mária Terézia ezüst szobrocskái díszítették, felettük két angyal tartotta a királyi koronát.

A királyi pár ezen ajándékot az 1848-49-iki forradalomban elesett férfiak özvegyeinek és családjainak adományozta. Hogy a nép és uralkodója közti kiegyezés őszinte volt, mutatja az is, hogy Andrássy Gyula, ki 1848 évben forradalmi üzemek miatt halálra ítéltetett,

T Á R C A.

Erzsébet királyné és a magyarok.

— Clara Tschudi után németből —
Közlő: Dr. Konez Mihály.

Királynői palástja fekete bársonyból volt, atlással szegélyezve. Fején a habsburgok házi koronája, melyet eredetileg Mária Terézia számára készítettek. Ez a korona három millió forint értéket képviselt, és gyémántokkal s drágagyönggyökkel volt ékesítve.

Még a király koronázása tartott, a királyné mély imádságba merülve, özszeitett kezekkel ült a trónon. Amidőn a király koronázása befejeztetett, a főudvarmester levette a királyné fejéről a házi koronát s a király felszólította a hercegprímást, hogy a királynét koronázza meg maga pedig a trónra leült.

Erzsébet letérdelt az oltár legalsó lépcsőjére és megcsókolta az elébe tartott keresztet. Közben a miniszterelnök levette Szent István koronáját, a király fejéről és az oltárra tette.

Ezután a királynét vállain és karján fölkenék. Majd a királyné a főudvarmestertől vezetve a püspök és udvarhölgyei társaságában a sekrestyébe ment, hogy a szent kenetet megszáritsa.

Magyarország hercegprímása az oltár előtt állt. Rövid időre ismét kijött a királyné és letérdelt előtte, a főpap pedig feltette a házi koronát fejére. Ezután a miniszterelnök felemelte a nehéz királyi koronát az oltárról és odaadta az egyház fejedelemnek. Ez rátette azt a királyné vállára és ott tartotta, miközben egy rövid imát mondott, melynek elvégezte után ismét elvette és átadta a miniszterelnöknek aki a trónhoz vitte s az udvarmesterral együtt ismét Ferenc József fejére tette. Ezután a hercegprímás a királyi pálcát és az aranyalmát adta a királyné kezébe és pedig az első a jobb kezébe, s a másikat a balkezébe s vissza vezette a királynét a trónhoz, ahol Ferenc József oldalán helyet foglalt.

Ebben a pillanatban az országgyűlés tagjai megkezdték a Tedeum éneklését, amely hatalmasan, és ünnepélyiesen hangzott fel a régi templom boltívei alatt.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjszai izzadást

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-L. Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
tárban — Ára üvegenként 4 — korona.

tud. de az unokáit sem engedi iskolába. Kérdésemre azzal felelt, hogy: „én se tudok írni-olvasni, nagyapám se tudott, mégis szöröztünk házat, mög ögyebet is, a kölöknek se köll az a sok ákombákóm, — majd mögél; írásból ugyse akar élni!”

Na kedves bácsi erre már azzal kell felelnem, hogy: „hát hisz a ke nagyapja faekével szántott s hosszu csimbókos haját viselt, miért szánt ke vasekével s nyiratja unokái fejét?”!

Az öreg nagyokat pislogott rám, majd pipájából egy hosszut szívott, hogy ezalatt ideje legyen gondolkozni, majd köpött egy hosszut és lassan kibökte: „hát valamikép igaza van ké-nek is!”

Itt, ezen emberek közé kellene egy pár kulturapostol s csak azután lehetne más uton is magasabb nivóra emelni Csongrád közművelődési viszonyait!

Imbicyllis.

Csongrád ne izélj . . . !

Óh te boldog Csongrád, te, ki lealázod magad s nevet adtál a megyének, te büszke Csongrád, kinek nem kell rendes járda, ki sokkal költőibbnek tartod az est jótékony és mindent eltakaró vastag sötétjét, ki fölényvel megveted a rendezett világitást s megmaradsz falusi postádnál, te, ki pótdórt egyáltalán nem rósz ki polgáraidra, ki nem dicsekedhetik egyetlen analfabétával sem, te ki a világ legrendezettebb közigazgatásával, kultur és közigazgatási állapottal tündethetsz: te, óh te nagy, tiszta, híres és művelt Csongrád rendezett tanácsu városá akarod magad lealázni!

Igy gunyolódnak sokan arra a hírre, hogy itt egy bizonyos érdekkör elhatározta, miszerint Csongrádot kirántja a községi kiskorúságból.

Szívesen látnánk mi is, és igen szeretnénk közreműködni Csongrád fejlesztésén, csak hogy ne rakjunk flastromora tyukszemre, mikor a fej a beteg. Időszerűtlen, korai, beteges vágy az, egyezsek érdekét előmozdító, de a népnek, a adózó polgárnak nem használó, sőt inkább ártó. Csongrád ezt a korai evolútiót már finánciális szempontból sem bírta még ki, hol van még a többi igen igen nagy akadály? Akartok városi poli-

most miniszterelnök lett éa grófi rangot kapott.)*

Midőn Erzsébet a koronázás után Budapestet elhagyta, így szólt egy kíséretében levő magyar mágnáshoz: „Már most is előre örülök annak, ha nem sokára ide visszatérhetek!”

A királynét e szavai még népszerűbbé tették,

A koronázással egybekötött ünnepek, a nagyszerű látványosságok, s az a rendkívüli szeretet és lelkesülés, mellyel minden lépését követték, oly nagy hatással voltak rá, hogy később is nem tudott megindulás nélkül ama napokra gondolni, s úgy tekintette azokat, mint életének legszebb időszakát.

(Vége.)

*) Tévedés. Andrassy Család már legalább 100 évvel előbb kapott grófságot.

tikát űzni Csongrád buzgó fiai? Csináljatok rendes, és télen rendszeren fűtött kórházat; teremtetek rendes kultur életet; tanítsátok olvasni és írni az ezreknek írást nem tudó tömegét; tisztítsátok meg a peshedt, rothadt közéletet és közigazgatást; üzzetek helyes és tiszta gazdálkodást; kényszerítsétek a most lézengő iko-laköléseket 26 százalékát az iskolába járásra; teremtetek rendes, és télen életbiztos utakat, világitást, állami önkezelésű postát stb. Vagy erőszakoljatok ki magatoknak kulturintézményeket, állami hivatalokat, katonaságot stb., stb. Ez érthető és elfogadható volna városfejlesztő politikának. De azért, hogy egy bíró incompatibilis és ekként elmozdítva lett, ez nem ok, hogy most már beteges türelmetlenséggel nézzünk egy panacea után, hogy a bíró mégis csak bíró maradhasson, azzal mit sem törődve, hogy a nép, ez a könnyen vezethető, birkatürelmű tömeg még inkább meglegyen rakva pótdóval.

Az ilven, tisztán csak címet, de semmi gazdasági és erkölcsi hasznot nem hozó városfejlesztési programot csak úgy ötletszerűen, s egyes érdekköröknek speciális érdekeit szolgáló célból a felszínre vetni valóságos bűn. Hisz ha egyedül a város egészséges fejlesztése fekszik akár a volt bíró, akár a jövődó polgármester ur gárdájának szívében, tudunk mi annyi igazán szükséges reformtervvel, programmal, s tervirányítással szolgálni, hogy az igen tisztelt gárda menten elfutna, ha annak keresztülvitelét az ő erkölcsi kötelességeül erőszakolnánk fel.

Dehát mindenki csak a maga érdekét tekinti, s a város helyeit gondolkozók összes érdekét a polgárság kell, hogy megfizesse!

Ne tessék úgy sietni azzal az amugy is rendezetlenné leendő tanáccsal! Újpest ötszörannyi lakóval, de százszor több intelligentiával, vagyonnal, összeköttetésekkel, iparral, kereskedelemmel és kultúrával bírt, mint Csongrád, — mégis 18 esztendőig készíté magát elő hatalmas társadalmi és gazdasági aktsal a rendezett tanácsu városá való metamorphózisra. S mikor végül r-t. város lett, akkor a körségi tisztviselők nagyobb részét elejtette s az egész vonalon regenerált. Itt is bizonyos belső rakköltatásokkal járt ez az ugrás főleg anyagi szempontból, annál inkább volna ez Csongrádon így.

Azt mindenesetre meg kell még jegyezmem, hogy minket ez ügy bírálásánál a legközvetlenebb tárgyilagosság vezet és semmiféle személyi rokon- vagy ellen-szenvet a dolog érdemébe bele nem keverünk, de, és éppen azért, a városi ügyek irányításánál a személyi érdekeket kiküszöbölni is akarjuk, és oda személyi momentumokat belevinni nem is engedhetünk.

Imbicyllis.

* * *

Közöltük a fenti cikket, mert több közéleti bajra mutat rá, de alapeszméjével hogy rendezett tanács ne legyen, — nem értünk egyet. E lap szerkesztősége mindig a haladás eszméjét hirdette, így híve a rendezett tanácsnak is, mert reméli, hogy szakavatolt vezetős mellett Csongrád közléte ki fog emelkedni abból a kátyuból, melybe az örökös pártoskodás juttatta. A képviselőtestületbe pedig akkor majd az intelligens adófizető polgár is bevonulhat.

UJDONSÁGOK.

— **Eljegyzések.** Tóth József kecskeméti polg. isk. tanár eljegyezte özv. Vajda Györgyné kedves leányát, Ilonkát Ceglédről. — Gyánti István rendőrbiztos eljegyezte Forgó Magdolna áll. tanítónét, Forgó Gergely szeretetre méltó leányát. Gratulálunk!

— **Tagválasztás.** Az ipariskolai tan-testület az ipariskolai bizottságba egyhangulag Sággy Mihályt választotta be.

— **Vadászat.** A csongrádi vadásztársulata mal napom a kisereti fácánosban vadászatot tart. A vadászatra több idegen vendég érkezett. A vadászat után a helybeli polgári kör helyiségében vadász-ebéd lesz.

— **Mulatság.** A helybeli nőegylet tegnap este tartotta meg a casinó dísztermében színelőadással és hangversennyel egybekötött estélyét. Az estélyen a többek között dr. Kelemen Béla Csongrádmegye főispánja is részt vett. A mulatságot, mely minden tekintetben fényesnek ígérkezett részletes tudósítást csak lapunk jövő számában közölhetünk.

— **Tavaszi időjárás.** A korai kemény hidegek beálta után ma, midőn a hideget már elvárhattuk volna ismét tavasziasra fordult az időjárás. Még az is megtörténhet, hogy a fagy kienged, és vetni lehet. Hát bizony el is kelne egy kis jó idő, hogy a kenyér olcsóbb legyen.

— **Csongrád és az analfabéták.** Az itteni áll. iskolák tanítói ugyan kidoboltatták, hogy ingyen tanításban részesítik a írni-és olvasni nem tudókat, de eddigelé csak 2-3 ember jelentkezett, holott igen nagy az írástudatlanok száma. Igen szomorú fényt vet ez a mai magyar népünk semmivel sem törődő, s művelődni nem akaró tömegére. Közelg az új választási törvény, akkor majd bánják, csak ne legyen már késő!

— **A járdák tisztántartásáról.** A fűszolgabírói rendelet nagyobbbrészt csak írott malaszt maradt. Valóságos jongleuri ügyesség kell némely helyen esős vagy jeges időben, hogy az ember nyaka épiségének veszélyeztetése nélkül elmelessen. Figyelmebe ajánljuk a rendőrségnek, hogy tartson rendes szemléket ezt illetőleg, s tegye meg n törvényes lépéseket haladéktalanul és kimélet nélkül minden egyes esetben. Most még idején volna, még eddig nem törte lábát senki, ami pusztán véletlen, mert a sikos járda meg van hozzá s elvégre nem kell mindig már a bekövetkezett s el nem hárítható káron okulnunk.

— **Közművelődési felolvasás.** Dec. hó 6-án d. u. 5 órakor tartatik a Casinó termében a II. felolvasás. A műsor a következő: 1.) Essay. Tartja Sággy Mihály polg. isk. tanár ur. 2.) Szavaiai. Tartja Barna Henrikné urnó. 3.) Felolvasás. Tartja Dr. Dékány Béla főorvos ur. 4.) Diálog. Előadja Mihálovics Iván ur.

— **Hatóság elleni erőszak miatt.** A kir. ügyészség hatóság elleni erőszak miatt elrendelte Deák Ferenc ellen a vizsgálatot, mert egy mezőőrt szolgálat teljesítése közben megütötte.

— **Ismeretlen holttest.** Még f. évi aug. 29-én Uj-Gradiuskánál a szávából egy ismeretlen holttestét fogták ki, kinek zsebében Dudás Mihály csongrádi illetőségű igazolványt találtak. Dudás idehaza tartózkodott, semmi baja sem volt, a könyvet azonban Parócai István társának annak idején elküldötte, hogy féláru jeggyel utazhasson haza. Hogy milyen módon vált meg az élettől azt majd a vizsgálat fogja kideríteni.

— **Iskolakatasztrófa Dorozsmán.** Óriási katasztrófa történt hétfőn délelőtt Kiskundorozsmán. Leszakadt az elemi iskola épülete és a gyermekeket maga alá temette. Kettőt haldokolva hoztak elő a romok közül, sokan megsérültek elájultak.

— **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** Szalkai Szabó es neje tanyai lakos a m. héten bejöttek a városben a tanyán csak a 19 éves Sándor fiuk maradt. Amikor Szalkai meg a felesége a délutáni órákban visszatértek a tanyára, napyon csudálkoztak, hogy a fiu nem siet előjük. Talán elaludt, gondolták. Nyugodtan léptek be a nyitva talált ajtón a szobába, ahol rémülten látták, hogy a fiu a szoba földjén fekszik

vérbe fagyva. Költögeették, de akkor már halott volt. Mellette feküdt a fegyver. Kétséges azonban, hogy a fiu öngyilkosságot követett volna el, mert a szülők állítása szerint erre semmi oka nem lehet. Sőt minden jel arra vallott, hogy valaki úgy lötte le a szerencsétlent s aztán úgy helyezte el a fegyvert a hullája mellé. A csendőrök, akiknek az esetet jelentették, nyomoztak is de eddig eredmény nélkül.

— **A sóhiány.** Az első komolyabb havazással rendszerint együtt jár a pezze-riákon a nagyobb vadgonhiány is. Ez a múlt évben igen veszélyes sóínség forrása lett, mely sok vidéken igen komoly zavargásokat szított a nép között. Annál meglepőbb tehát, hogy már most, a téli elején, sóhiányról lehet beszélni. Az erdélyi sóbányáknál ugyanis az utóbbi hetekben ismét óriási torlódás mutatkozik a vagonhiány folytán s az erdélyi városok nagyobb részében általános a panasz a sóhiány miatt. Ez a sóhiány annál kellemetlenebb a kereskedőre nézve, mert minden igyekezet dacára sem bírnak rajta segíteni, a pénzügyigazgatóságok pedig jövedéki büntető eljárást indítanak a sóárusok ellen, akik elegendő sókészlettel nem rendelkeznek. A sóárusok ez okból küldöttéleg jelentkeztek az illetékes sóbányahivataloknál, ahol azonban azt a felvilágosítást nyerték, hogy só korlátlan mennyiségben áll rendelkezésére, azonban az államvasutak egy egész héten át egyetlenegy vasúti kocsit sem állítottak ki a bányákhoz, minekfolytán máris közel száz ezer métermázsasó hever elszállíttatlanul a bányáknál. A sóárusok abbéli felterjesztését, hogy a sóhiány megelőzése céljából külön vasúti kocsik bocsátassanak a sóforgalom rendelkezésére a kereskedelemügyi minisztérium egyenest megtagadta, amiért az érdekeltség körében igen nagy az elkeseredés. Reméljük, az illetékes tenyezők kellő időben elejét veszik a múlt évi zavarok megismétlődésének.

Házfaiszentelés az Ipartestületnél.

Ritka szép mulatságot rendezett a m. vasárnap este a „Csongrádi általános ipartestület” elmondhatjuk, hogy egy évtized óta ilyen sikerült mulatságot egyetlenegy testület vagy egyesület nem rendezett.

Valóban dícséret illeti az Ipartestület előjáróságát egyes és tapintatos rendezéséért.

Az ipartestület új házában a felszentelését tartották és elmondhatjuk, hogy nem csak az iparosok vettek részt a mulatságon, hanem a csongrádi intelligenciának színe java is megjelent.

A vacsora 8 órakor kezdődött, az ünnepélyt *Bernický József* az ipartestület t. elnöke kezdte meg, ki Ófelségére. I. Ferenc József emelte poharát. Utánna *Éder János* iparhatósági biztos üritett poharát a csongrádi iparosokra, mint Csongrád legintelligensebb polgárait és egyuttal felavatta az ipartestület új otthonát, átadta hivatásának.

Porószky József apátplebános ur szintén a csongrádi iparosokat köszöntötte fel. *Dr. Szarka Mihály* az iparosok összetartására és *Bernický József* elnökre emelte poharát, *Deák Péter* r. kath. hitoktató Mészáros Sándor építésze, kinek műve az új ipartestületi helyiség. Beszéltek még *Boda Márton* ipartestületi jegyző, *Dr. R. Papp Pál* ügyvéd, és *Makány Gáspár*, aki a házépítés történetét vázolta. Végre *Dr. Dékány Béla* a szakácsokat éltette.

Az egyszerű, de izléses vacsora után rázendítették a csárdást és a fiataliság egész reggelig rakta.

Tudósítónk a jelenvolt hölgyekről a következő névsort adta be hozzánk:

„Asszonyok: id. Bernický Józsefné, ifj. Bernický Józsefné, Boda Mártonné, Borbás, Henrikné, Borda Ernőné, Gyánti Józsefné, Csicsman Ferencné, d. Csucs Jánosné, Faragó Antalné, Gulyás Lászlóné, Galambosi Ferencné, Hatvani Ferencné, Kádár Györgyné, Kádár Lajosné, Kiss Imréné, Lajó Lajosné, Makány Gáspárné, Mészáros Károlyné, Mészáros Józsefné, ifj. Márkus Jánosné, Minik Lajosné, Oláh Gergeleyné, Oláh Jánosné, Pintér Mártonné, Réh Józsefné, Szlávik Farkasné, Takacs Ignácné, Teknics Mihályné, Tábit Jenőné, Tóth Kálmánné, Vári Ferencné, stb.

Leányok; Bernický Rózsika, Boda Rózsika, Borbás Mariska és Teréz, Eke Franciska, Gulyás Mariska, Hatvani Rózsika, Justin Franciska, Konec Margitka, Krigler Etelka, Kádár Agneska, Minik Anuska, Nagy Mariska, Réh Agneska, Szőke Etelka, Takács Etelka, stb.

C S A R N O K.

Egy magyar légionárius.

Két héttel ezelőtt, egyik helyi lap újdonságai rovatában olvastam, hogy valami *Biró Pál* nevezetű szőlőkközötti lakost reggelre halva találtak szegényes kunyhójában. E rövid hír után, szegény *Biró Pál* felett, ki mindenki által elhagyatva szegényes kunyhójában kiszenvedett, napi rendre tért a közvélemény, mint napirendre tér számtalan ilyen eset felett.

Hát pedig boldogult *Biró Pál*, kinek multját ismertem, nemcsak Magyarország történetében: hanem talán Európa történetében is jelentékeny szerepet játszott, habár neve nincs is azok közé feljegyezve, kik hazánk alkotmányának kivívásában, de egy idegen állam, az Olasz egység megteremtésében vezérszerepet játszottak. *Biró Pál* pedig a maga szegénysége dacára rajongó szeretettel lelkesedett Magyarország függetlenségéért és annak kivívásában küzreműködött.

Biró Pál az 50-es évek végen annak rendje és módja szerint besorozták a 46-ik gyalogezredhez és egyenest Lombárd-Velencébe szállították.

Akkor alakították; Olaszországban a Magyar légíot, melynek éten a komáromi hős, *Klapka György* tábornok és *Türr István* akkor még, mint olasz hadseregbeni ezredes volt.

Az 1859-iki Francia-Osztrák háboru kitörésekor *Biró Pál* átpártolt a Garibaldi seregéhez, illetve a magyar-légióhoz.

Későbbben részt vett a nápolyi hadjáratban, mint Garibaldiista, amelynek eredménye az Olasz-egység megteremtése lön.

Mint tudja van, az 1959-iki villafrancai béke megkötése alkalmával a békefeltételek között volt, hogy azok a magyar légionáriusok, kik az osztrák hadseregből átpártoltak a magyar légíóhoz, nem tekintetnek szökevényeknek és bántatlanul jöhetnek vissza hazájukba.

Biró Pál a 60-as évek elején vissza jött, és az volt az első dolga, hogy boldogult atyámnál n. d. *Istvánnal* jelentkezett, ki az emigrációval összekötésben állt.

Midőn kiűtött az 1866-iki Osztrák-Porosz háboru, *Biró Pál* beszólitottak.

Hasztalan volt minden tiltakozás és hivatkozás a villa francai szerződésre, nyomban felöltöztették és bevitték ismét a 46-ik gyalogezredhez, mint közlegényt.

Emlékezem rá, midőn édes atyámhoz bucsuzni jött azt mondta: „Becsapott a német, de majd tudom én mit csináljak”. Szavának is állt, mert 3 hét mulva már Berlinből küldött levelet, már akkor imét ott volt a *Klapka* táborában, a Magyar légiónál. *Klapkával* együtt be is jött *Trencsénbe*, ahol híret vették, hogy a *Porosz* és az *Osztrák* békét kötöttek.

A pozsonyi békekötésben a *Porosz* be vétette a béke feltételek közé, hogy az *Osztrák* hadseregből átpártolt Magyar légionáriusok többé ne hivatassanak be katonai szolgálatra és szabadon haza térhessenek.

Alig jött azonban haza *Biró Pál*, nem csak őt, hanem társait is elfogták, mint katonaszökevényeket és *Szegedre* kísérték.

Hasztalan tiltakozott édes atyám, hasztalan hivatkozott a béke pontra mitsem ért. Végre mást nem tehetett, mint irt *Poroszországba* egyenest *Bismarcknak*, hogy irt a békefeltételeket kutyába sem veszik, aminek röktön megett a hatása, mert *Biró Pál* és társait nyomban szabadon bocsájtották.

Midőn édes atyám 1875-ben vezérével *Tisza Kálmánnal* fusionált és átlépett a *Deák* és *balpártból* alakult *szabadalvú* pártba ez annyira elkeserítette *Biró Pált*, hogy azontul, ha találkozott édes atyámmal, kit azelőtt rajongó szeretettel becsült kalapját szemére huzta, nem is köszöntötte.

Egyszer nekem mondotta: „Hej *Janikám* nem hittem volna, hogy atyánk (édes atyámat értette alatta) elárulta *Kossuth* *Lajost*!”

Nem csoda tehát, ha szegény *Biró Pál* nem élhette tul az általános árulást.

A magyar függetlenség egy igazi rajongó híve elhunyt felett tért napirendre a közvélemény akkor, midő azt írják; *Biró Pál* szőlőkközötti lakost a napokban halva találták kunyhójában.

A Magyarok Istene virasszon a Magyar függetlenség szegény bajnoka porai felett!

E. J.

Hirdetmény.

Felhivatik az adófizető közönség, hogy az állami, községi, vármegyei utadók és ármentesítő társulati követelésekben fennálló tartozásait, amennyiben azok most már teljes kivetésükben esedékesek haladéktalanul fizessék be az adópénztárba, mert a nem fizetők ellen a végrehajtási eljárás a törvény teljes szigorával fog alkalmaztatni.

Csongrád, 1908. november 15-én

Kovacs jegyző.

Hirdetmény.

Figyelmeztetem, mindazon adóhátralékosokat akiknek ingóságait a községi végrehajtók bármilyen adó vagy illeték hátralékért lezálogolták, hogy hátralékaikat az adópénztárba azonnal fizessék be, mert a nem fizetők ellen a harmadfoku végrehajtás fog alkalmaztatni, vagyis a lezálogolt ingóságok elárvereztetés végett a község házához fognak behordatni.

Csongrád, 1908. november 15-én.

Kovács, II. jegyző.

Magyarország legjobb söre a

„Kőbányai Dréher-sör”

Binét Sámuelnél kapható. Viszont elárusítóknak árkedvezmény

naponta friss töltésű, legjobb minőségű *Korona* és *márciusi sör* üvegekben és hordókban

Vidéki vagyok

Női ruha szabást és varrást tanítók mérsékelt ár mellett a legújabb **Angol és Francia divat szerint**. Értekezhetni lehet lakásomon, Templom-utca, Kovács Elenér jegyző ur házában. Ugyan ott két-három varróleányt is felvőszek tanoncul.

Ház eladás.

Egressy Lászlónak a Gróf Andrássy (Szaryas) utca 8. szám alatt levő háza szabad kézből azonnal eladó; — esetleg 4 szoba üveges verendával fürdő szoba és konyha vízvezetékekkel, kamara pince padlás, istálló, dísznőöl, fásszín, félszer, kert, és udvarral f. évi december 1-től hasznosbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal, hol szinte többféle butor, házi eszköz tűzifa és koksz f. év december hó 1-én reggel 9 órától önkéntes árverés útján el lesz adva.

Egy jó karban lévő **asztali takaréktűzhely és egy kályha**

minden elfogadható árban eladó, hol megmondja a kiadóhivatal.

**Szőlő-
oltványokat**

szállít, faj-
jisztságdírt
ötállva leg-
tulusabb vá-
lasztékban a már évek óta elsőnek és legmeg-
bizhatóbbnak ismert

Kékküllömeti első szőlőoltványtelep

Tulajdonos: **Kaspari Frigyes.**
Medgyes 74 sz. Nagyküküllő megye.

Tessék képes árjegyzéket kérni! Az árjegyzékben található az ország minden rétegéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtevése előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint irásbeli bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Köhögés!

Aki az egészségét szereti, az megóvja.
5500 hiteles bizonylatok bizonyítjaka se-
gélyt hozó eredményt.

Kaiser-féle MELL-KARAMELLÁKRA
a három hársfáról.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhögés, rekedt-
ség, katarus, elnyálkásodás, görcs és számarhurutos
bántalmaknál.

Egy csomag 20 fill. Egy üveg 80 fill.
Csongrádon kapható: Wiesner Lajos, Löw Adolf
és Barna Henrik urak gyógyszerüzében.

Ajánlok

szalonnát, zsírt, füstölt hu-
sokat, kolbászokat és jó,
száraz házi szappant, napi
árban

Garai Akos ARADON.

Sirup pagliano a legjobb vértisztítószer. Fel-
találója Girolamo Pagliano flórenci tanár 1828 óta
állítja elő. Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és
legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer
családnál a legjobb eredménnyel használták. Or-
vosi rendelésre minden jobb gyógyszerüzében kap-
ható. Megszünteti a székrekedést és annak kö-
vetkezményét, mint vértörődést a fejbe, stb. elő-
mozdítja az anyagcserét és vértisztítón hat bőrki-
ütések esz. köszvényénél stb. A rendelések in-
tézendők Girolamo Pagliano tanár, Flórenz, A 11
Via Pandolfini. Elismerő levelekkel és prospektust
ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség Dr
F. Herzig Wien IX. Löblichgasse 4. Gyógyszer-
tárak főlerskatként kedvező feltételek mellett ke-
restetnek.

Réthy-féle **pemetefü cukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan Réthy-félét kérjünk, mi-
vel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak Réthy-félét fogadjunk el.

AZ „ÜSTÖKÖS“

a legjobb magyar vicclap. Hetenként 20
oldal, színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet
elő az „Üstökös“-re ha csak 1/4 évig is
ingyen kapja a tavalyi 1907. évi teljes
bekötött évfolyamát, csak a bekötésért
számítunk fel 2 koronát. Kívánatra meg-
küldjük az 1908. január 1-től megjelent
számokat is 3 koronáért.

Előfizetési árak:
1/4 évig (okt. dec.) 3 kor.
1/2 „ „ 6 „
1 „ „ 12 „

Utalvány cím:
„Üstökös“ kiadóhivatala
Budahegy.

Iskola könyvek

író és rajzszerkesztő

legolcsóbb

→ bevásárlási forrása ←

Weisz Márk

23 év óta fennálló könyv-

→ kereskedése. ←

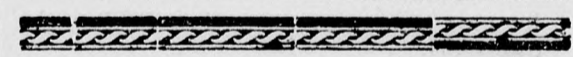

Tisztlására **30.000** koronával
szavatoltatik.

A konyhában és házbán
mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, esakis

Schiebt szarvaszappannal

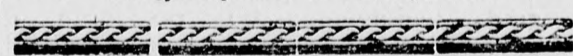
tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott
beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak
eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt
bizta és ment minden káros károsítóktól. Gond
nélkül használható tehát minden tisztítási
célra, még ott is, hol közönséges szappan
felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal
szükségeltetik.

Ifj. Zsoldos Ferenc üzlet- telepén, Szentesen

mindenféle építkezési anyagok, ugymint
**épületfa minden fajta téglá
és cserép bármily mennyi-
ségben**

→ a legjutányosabb árban kaphatók. ←

Pliszirozó intézet Szentesen

Nagy Mihályné Szentesen, Ja-
kik a régi zsidó iskola utcában
Bene kőműves házában. Ajánlja a
t. közönségnek pliszirozó intézeté-
ben készülő szép, olcsó és gyors
pliszirozó munkáit.

Fehér és kék evő

BURGONYÁT

bármily mennyiségben eladok

Bartha István,

terménykereskedő,

Brassó.